

Ds. M. Janssens – Handelingen 2 : 1 (Pinksteren)

Ps. 122 : 1

Ps. 130 : 2

Ps. 122 : 2, 3

Ps. 133 : 1

Ps. 133 : 2, 3

Lezen: Hand. 2 : 1-13

Tekst: Hand. 2 : 1

Geliefde broeders en zusters in onze Heere Jezus Christus.

Het Pinksterfeest is het laatste der christelijke feesten vóór de wederkomst van onze Heere Jezus Christus bij de voleinding der eeuwen. Het wachten van Gods volk, van de Kerk des Heeren is nu op de grote Dag der dagen, waarop alles nieuw zal worden, en het werk der verlossing dat hier begonnen is en dat nog steeds doorgaat, tot voleinding komt, de dag, waarop de satan voor goed en voor eeuwig van zijn macht en invloed wordt beroofd.

De Schrift leert ons dan ook, dat we nu, vanaf de Pinksterdag, vanaf de uitstorting des Heiligen Geestes, leven in het laatste der dagen, het gaat nu regelrecht aan op de dag van de wederkomst van onze Heiland.

Zo zegt Petrus ook, als hij de schare toespreekt: het zal geschieden, in de laatste dagen, zegt God, dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op alle vlees.

In die dagen leven wij dus nu. Daarom is ons leven zo onuitsprekelijk heerlijk en tegelijk ook zo buitengewoon verantwoordelijk.

Het Pinksterfeest is het feest van de vervulling. Dat woord vervulling, wordt dan ook verschillende malen in het Pinksterevangelie gebruikt. Er wordt gesproken van de dag, die vervuld werd (althans naar de Statenvertaling, die hier juister is dan de Nieuwe Vertaling), van het huis dat vervuld werd, en van de mensen, die vervuld werden.

We zouden het Pinksterfeest dan ook wel kunnen noemen de kroon der christelijke feesten, de afsluiting daarvan. Dat kan ook blijken uit de wijze, waarop de Heere werkt.

Als Hij Zijn Zoon zendt in de volheid van de tijd, dan is het nacht. Als om te symboliseren, dat het mensdom in zich zelf in diepe duisternis leeft, en nu zendt de Heere Hem, Die het Licht der wereld is. Als Jezus Christus opstaat uit de doden, breekt het vroege morgenlicht aan, als om te kennen te geven dat het licht in de duisternis doorbreekt en de duisternis verjaagt. En als de Geest wordt uitgestort, dan is het klaarlichte dag, waardoor wordt gepredikt, dat het licht der verlossing nu helder schijnt.

Wij willen trachten iets van de heerlijkheid en de rijkdom van het Pinksterfeest te verstaan, als ik tot u spreek over:

De verwachting van de komst des heiligen geestes.

We zien:

1. De tijd van die verwachting;
2. De wijze van die verwachting;
3. De kerk van die verwachting.

1. En toen de Pinksterdag aanbrak, zo lezen wij hier. Althans zo staat het in de Nieuwe Vertaling, helaas. In de Statenvertaling is het mijns inziens beter en juister weergegeven, als daar letterlijk wordt vertaald: en toen de dag van het Pinksterfeest vervuld werd.

Hier is dus sprake van een dag die vervuld, die volmaakt werd. En dat zegt maar niet dat dag op dag volgde totdat eindelijk het Pinksterfeest aanbrak, doch dat er aan gewerkt werd, dat het er op toegelegd werd, dat die dag zou komen. Daar zat een gedachte, daar zat opzet, daar zat een oom, merk achter.

Vervuld werd. Volgemaakt werd.

Dat roept voor onze aandacht op een vat, dat met water of een andere vloeistof gevuld wordt. Men draagt emmer na emmer aan, totdat het vat tot de rand toe gevuld is, er niets meer bij kan, het vat is vol.

Zo spreekt de Heilige Geest hier ook van het Pinksterfeest. Die dag brak maar niet aan, die dag werd volgemaakt. Dat was het werk van God, het werk waardoor Hij arbeidde aan de vergadering en de opbouw van Zijn kerk.

Hij rijt na het Paasfeest de dagen aaneen. Hij regeert de tijd en houdt die in Zijn hand. Hij leidde de voortgang der dagen naar deze vijftigste dag, nadat de Heiland van de doden is opgestaan. Hij wacht niet rustig en ledig af totdat deze dag is aangebroken, maar Hij doet deze dag in Zijn voorzienigheid en in Zijn wijsheid aanbreken. En dan, op deze dag, de dag door Hem voorbestemd, stort Hij Zijn Geest uit. Met opzet op deze dag. Niet eerder en niet later. De vraag zou kunnen opkomen: waarom niet eerder of waarom niet later? De Heere Jezus Christus was toch al tien dagen in de hemel, gezeten aan de rechterhand van God, de almachtige Vader, Hij had toch de woorden van de geschiedenis van kerk en wereld in Zijn hand gelegd gekregen, een waarom dan nog gewacht, en niet direct Zijn belofte vervuld: als Ik naar de Vader gegaan ben, zal Ik Mijn Heilige Geest, de Trooster, tot u zenden? Ja, waarom gewacht? Was dit van de Vader en van Hem pure willekeur? Had het werkelijk niet anders gekund?

Neen, broeders en zusters, dat had het niet. De Geest des Heeren moest naar Gods bestel persé op deze dag en pas op deze dag van de hemel neerdalen om op aarde in Zijn Kerk als Zijn tempel te gaan wonen. De Heere doet nooit iets onnadenkend of willekeurig. Zijn doen is altijd wijsheid, majesteit en heerlijkheid.

Waarom moest en zou de Heilige Geest dan juist op deze vijftigste dag na Pasen komen? Wel, de Heere sluit hier, als zo vaak, aan bij het verleden. Of liever, Hij laat zien, hoe Hij in het verleden, in de dagen van het Oude Testament, al heeft laten zien de rijkdom en heerlijkheid van Zijn werk in de dagen van het Nieuwe Testament.

De kerk in het Nieuwe Testament is geen nieuwe schepping, maar is voortgekomen uit, is de voortzetting van de kerk uit het Oude Testament. God gaat voort met Zijn werk. Daarom heeft Hij het zo beschikt, dat de Heiland op het Paasfeest is opgestaan en dat op het Pinksterfeest de Heilige Geest werd uitgestort.

Immers tussen het Israëlitisch Paasfeest en Pinksterfeest, was in de wetten een bepaald verband gelegd. Het waren bij Israël geen hoogtijdagen, die niets met elkaar te maken hadden. Integendeel, ze waren nauw aan elkaar verbonden. Beide feesten van des Heeren goedertierenheid voor Zijn volk. Maar wat op het Paasfeest begon, werd op het Pinksterfeest voltooid.

Dat blijkt al hieruit, dat deze dagen juist zeven weken na elkaar gevierd werden. Zeven weken. En zeven - dat weet u wel - is het getal der volheid. Denkt u maar aan de zeven dagen der week, aan de kandelaar met de zeven lampen, aan de zeven gemeenten in Asia.

Zo had de Heere het ook verordineerd dat de kerk van het Oude Testament het Pinksterfeest moest vieren zeven weken na het Paasfeest. Het Pinksterfeest werd dan ook wel het feest der weken genoemd. We zouden dan ook het Pinksterfeest de vervulling van het Paasfeest kunnen noemen.

Daar kwam nog iets bij, om het verband tussen die beide hoogtijdagen aan te geven. Het Paasfeest toch werd gevierd in die tijd van het jaar, waarin het te velde staande koren in de halmen geschoten was. Israël moest daarvan de Heere een offerande brengen, de eerstelingen van de nieuwe oogst, als een erkentenis, dat alles de Heere toekwam en dat zij het als een genadegave uit des Heeren hand ontvangen hadden.

Daarom het Pinksterfeest was een soort oogstfeest. We zouden het min of meer kunnen vergelijken met ons dankuur voor gewas en arbeid. Dan weer werd de Heere een gave aangeboden, maar nu twee broden, de volle, rijpe vrucht, het eetbare brood.

Bij die inzet van het Oude Testament sluit zich nu de Heere aan, als Hij de heilsfeiten van het Nieuwe Testament teweegbrengt. En daardoor geeft Hij ons zeer leerzaam onderwijs.

Ook ons Pinksterfeest is de vervulling van ons Paasfeest. Wat de Heiland voor ons op het Paasfeest, bij Zijn opstanding verwierf, wordt op het Pinksterfeest door de komst van de

Heilige Geest ons meegedeeld en toegeëigend. Ons wordt geschonken de volheid van Zijn gaven.

Meer dan het Pinksterfeest ons geeft, krijgen we niet aan deze zijde van het graf. Doch dat is veel, zeer veel. Het is alles wat de Heere ons hier te geven heeft.

Dat is de grote rijkdom van de kerk des Heeren in het Nieuwe Testament, en van haar levende lidmaten. Zij mogen genieten de blijde, bemoedigende en vertroostende gemeenschap met God. Zij zijn in staat om te arbeiden en te strijden voor hun Koning, want zij zijn verzadigd met en gesterkt door het voedzame brood des Geestes, dat is het Woord van God.

Zo mag en kan de kerk, zo moogt en kunt u, broeders en zusters, leven, staan en werken in een ontredderde wereld. Ach, broeders en zusters, jongens en meisjes, die wereld is zo leeg, totaal leeg, zo arm, zo nameloos arm. Het schijnt wel eens anders te zijn. Als we de dwaasheid begaan om te leven bij wat we zien en tasten kunnen, dan schijnt het wel totaal anders te zijn. Dan schijnt het leven buiten de kerk des Heeren vol van vermaak en pretmakerij, dan schijnt het daar soms het toppunt van vreugde te zijn. En hoeveel kerkleden, hoeveel verbondskinderen blijken niet bestand tegen de zuigkracht daarvan en worden er onweerstaanbaar heengetrokken, of gaan met opzet en welbewust die kant op. De talloze bars en andere vermaakcentra bestaan helaas heus niet alleen bij de gratie der ongelovigen.

En toch, is het buiten de dienst des Heeren zo arm, zo dood arm.

En de kerk des Heeren, die veel gesmade kerk, die voor het vlees vaak zo onaantrekkelijke kerk, die is de plaats waar de Heere wonen wil, die is vol met de Geest des Heeren, met de door de Geest aan de gelovigen geschonken weldaden, die de Heere Jezus door Zijn arbeid verworven heeft en waarin Hij ons doet delen.

O, zeker, gemeente, het Kerstfeest is heerlijk, als wij denken aan de geboorte van de Zaligmaker, het Paasfeest is rijker, als we herdenken de overwinning van die Zaligmaker over Satan en zonde, over dood en graf. Maar schoner is het Pinksterfeest, als wij gedachtenis mogen vieren van het heilsfeit dat de hemel werd geopend en de Heilige Geest neerdaalt en God Zelf in Hem van Zijn kerk Zijn woning maakte, en Zijn gaven, tot des mensen troost, als het ware met volle handen uitstrooide.

Nu is Gods kerk tegen haar taak bestand.

Door deze Geest, Die op de Pinksterdag kwam. En ons de volheid van Gods gaven gaf.

En de kerk des Heeren, die - zoals wij belijden, soms schier tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen, heeft in deze wereld een kolossale taak te vervullen. Wij zouden zeggen: een taak, die voor mensenkrachten en mensenwijsheid duizendmaal te groot, te zwaar, te veel is. Bijvoorbeeld: al de volken tot Zijn discipelen te maken,, zoals de Heiland ons als Zijn wil heeft opgelegd, is toch waarlijk geen kleinigheid, waar wij maar licht over kunnen en mogen denken.

En daar is zoveel meer. Hoe kunnen wij de kinderen die God ons gaf, in deze, in zulk een wereld, opvoeden in de vrees van Zijn Naam? Hoe kunnen wij onze maatschappelijk en staatkundige roeping betrachten? Is onze stem niet vaak als de stem van een roepende in de woestijn?

Menselijkerwijs gesproken, zouden we zeggen: het kan niet. Maar we behoeven het niet doen in eigen kracht, op de Pinksterdag heeft de Heiland Zich doen kennen als de grote krachtgever. In ootmoed en dankbaarheid mag en kan en moet het gezegd worden: wij kunnen, omdat de Heere ons doet kunnen. Wij kunnen er tegenop, tegen de geweldige taak, die ons is opgelegd, de taak als christenouders in het gezin, als leden van Gods kerk, als burgers van de staat. Wij kunnen, daar zorgt de Heere voor. De Heere der kerk. Door Zijn Heilige Geest. In volle verzekerdheid des geloofs.

Met en in de Geest is de volheid van Gods gaven over ons uitgestort. Wij genieten de vruchten van het Pinksterfeest. Wij hebben de garantie voor de toekomst. Wij arbeiden in de zekerheid van onze overwinning door de Geest.

Wij kunnen. Ja, maar willen wij het ook? Of willen wij liever leven door de geest uit de afgrond, omdat die het ons gemakkelijker en aangener maakt. Dan wijzen wij de Geest en Zijn gaven af.

Wij kunnen, ja, doch alleen, als wij bij het Woord blijven. Als wij in dat woord de stem van de Heilige Geest beluisteren. Als het ons een rijk voorrecht is - en geen lastige plicht

om lid van de kerk te zijn, waarin de Geest des Heeren woont. Als wij in de aan het Woord gebonden kerk zien en genieten de gemeenschap met die Heilige Geest. Als wij de schatten van Jezus Christus, die in en door de Geest ons worden aangeboden, door het geloof ons toe-eigenen.

Inderdaad, dan zijn wij een rijk volk, een volk dat zich in de vervulling verblijdt. Wij zijn wel eens jaloers op rijke mensen, mensen die rijk zijn aan aardse, vergankelijke, verderfelijke goederen. Doch wij zijn toch veel rijker. Aardse rijkdom en genot bekoort ons vaak, omdat wij niet door het geloof leven, maar door aanschouwing. Omdat we willen zien en tasten.

Zalig, zegt uw Heiland, broeders en zusters, zalig die niet zullen gezien en nochtans zullen geloofd hebben. Dat is op het Pinksterfeest vervuld. Rijker, dan we het nu hebben, kon het hier niet. De volmaaktheid van alles, van hemel en aarde, van hart en leven, komt pas bij de jongste dag, en daar heen leidt ons de Geest. Hij, Die ons is de Leidsman op de weg naar het eeuwig, zalig leven. Pinksterfeest - het feest der vervulling!

2. Zo staat de kerk des Heeren sterk.

Maar dan ook als kerk. Als gemeente van de opgestane en verhoogde Heiland. Als broeders en zusters in de Heere. Als de gemeenschap der heiligen.

Kijk eens naar deze kerk, die in Jeruzalem op de vijftigste dag na Pasen, na de opstanding van Jezus Christus ergens bijeen was. En hoe zij gezamenlijk de komst van de beloofde Trooster, de Heilige Geest, door de Heiland hun toegezegd, hebben ingewacht.

Toen de dag van het Pinksterfeest vervuld was, toen de Heere de bepaalde vijftig dagen had afgeteld, waren allen tezamen bijeen. Allen. Tezamen. Bijeen. Als een enig man. Als één lichaam.

Van alle oorden van het land waren zij opgekomen en samengekomen naar een plaats. Zij hadden elkander opgezocht. De kerk daar in Jeruzalem was echt een eenheid. Een eenheid in de Heere.

Op deze wijze werd de komst van de Heilige Geest door deze broeders en zusters ingewacht. Verwacht.

Het waren overigens heel verschillende mensen. Wat was een man als Petrus een heel ander figuur dan een man als Johannes, Thomas dan Andreas. Elk had zijn eigen karakter, aanleg, gesteldheid. Maar ze waren door Christus en door het geloof in Hem aan elkaar gebonden. Zij konden en wilden ook elkaar niet missen.

Zij waren tezamen bijeen op deze dag.

Dat wil maar niet zeggen, dat ze als het ware bij toeval op een plaats vergaderd waren. Net zo min als wij des zondags - als het tenminste met ons als gemeente goed staat - toevallig in één gebouw samenkomen, doch als gemeente, als lichaam van Christus, als een eenheid daar zijn en niet als losse individuen, die verder niets met elkáár te maken hebben, net zo min waren deze eerste christenen als niet aan elkaar gebonden en op elkaar aangewezen mensen daar in Jeruzalem bijeenvergaard.

Zij waren tezamen. Echt tezamen. Bijeen. Echt bijeen.

Dat wil natuurlijk ook niet zeggen, dat alle verschillen tussen hen waren uitgewist, maar die onderscheidenheden hinderden de eenheid niet Welnu, in die kerk, in zulk een kerk, in die kerk, die waarlijk kerk was, kwam de Heilige Geest. Hij Zelf had door Zijn werking, die kerk klaar gemaakt, haar tot Zijn woning en werkplaats klaar gemaakt. Hij Zelf had tussen die zo verschillende broeders en zusters banden van eenheid en liefde gelegd, onverbreekbare banden, dierbare banden. Hij heeft van hen een huis, een tempel gemaakt. Niet maar een hoop stenen, balken en planken. Daar kan niemand in wonen. Maar een gebouw. Een sterk gebouw. Een mooi gebouw. Een aantrekkelijk gebouw. Een liefelijk gebouw. En dan gaat Hij daarin wonen.

In die kerk die waarlijk kerk is.

In die kerk, die echt de gemeenschap der heiligen is. De gemeenschap der heiligen. De gemeenschap der heiligen. De gemeenschap dergenen, die al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus, die gewassen zijn door Zijn bloed, die geheiligd en verzegeld zijn door Zijn Heilige Geest.

Een kerk, niet maar samen genoteerd in één lidmatenboek, niet maar samen in één gebouw, maar samen vormend één gezin, één familie, zelf samen vormend één gebouw, één tempel, heilig in de Heere. Een eenheid en zo wachtend op het werk des Heeren en zo arbeidend en levend vóór de Heere.

Zulk een kerk is door Hem te gebruiken voor de komst van Zijn rijk, is een goed, een deugdelijk instrument in Zijn hand. Daardoor kan Hij voortschrijden van overwinning tot overwinning. Daarin openbaard zich de heerlijkheid van Jezus Christus.

Dat is ook Pinksterwerk; ons toedoen aan Zijn arbeid, ons leven voor Hem. Gemeenschappelijk.

Ach, wat hebben wij, ook op het Pinksterfeest, ons te verootmoedigen. Wat wordt de eenheid door het geloof in Christus weinig ervaren. Wat kunnen wij elkaar minachten omdat onze broeder en zuster niet is als wij, vergetend voor het gemak onze eigen gebreken en tekortkomingen. Wat is er vaak groot gebrek aan saamhorigheidsgevoel. Wat leeft het vaak slecht bij ons, dat wij elkaar met elkaars grote of kleine gaven nodig hebben. Wat klinkt er vaak een rauwe ruzietoon uit de gemeente naar boven. Wat kunnen wij elkaar dikwijls maar moeilijk verdragen.

En, broeders en zusters, als het zo staat in de kerk des Heeren, als daar geen echt tesamenwonen is, als de band der gemeenschap in de Heere ontbreekt, als wij onze gaven en krachten niet gewillig en met blijdschap voor elkaar willen aanwenden, hoe kan de verhoogde Heiland dan door ons Zijn werk doen? Hoe kan dan de Heilige Geest, Die op de Pinksterdag werd uitgestort ons gebruiken om te werken in de wereld?

Wij zenden onze zendelingen uit naar alle streken van deze aarde, wij geven daarvoor ons geld, doch wat baat dat, als wij zelf door onze onenigheden geen werkplaats en woonplaats voor de Heilige Geest zijn, dat niet kunnen, niet willen zijn?

Zij waren allen tezamen bijeen.- Tezamen. - Bijeen. - Allen.

Moge dat ook van u gezegd zijn, broeders en zusters. Dan werkt de Pinkstergeest ook in uw midden. Dan wordt u door Hem rijk gezegend. Dan wordt u door Hem voor elkaar en voor de wereld tot rijke zegen gesteld.

3. Toen de Pinksterdag vervuld werd, waren zij allen tezamen bijeen.

Zij allen.

Wie waren dat: die allen? Ongetwijfeld hebben wij in de eerste plaats te denken aan de honderd en twintig mensen, waarvan in hoofdstuk één van de Handelingen sprake is. Maar omdat het Pinksterfeest was, is het ook meer dan waarschijnlijk, dat er diverse discipelen van de Heere Jezus Christus uit verschillende oorden van het land naar Jeruzalem zullen zijn gekomen, die zich nu bij die honderd en twintig hebben aangesloten. En die allen waren tezamen bijeen.

Wij zouden het zo kunnen zeggen: de kerk.

Het was geen uitverkoren groepje, geen uitgelezen gezelschap, die daar bijeen was. Geen apart stel van bijzondere mensen. Geen stuk of wat van vooraanstaanden, die boven anderen uitstaken. Niet alleen de twaalf apostelen (twaalf, want Matthias had immers de plaats van Judas ingenomen). Neen, zij allen. Die hele gemeenschap. Die ganze kerk.

Zij allen zonder uitzondering hebben de Geest, de toegezegde Trooster verwacht en zij allen hebben Hem ontvangen. De hele kerk, en ieder kerklid. De ambtsdragers, toenmaals de apostelen, en de wat wij plegen te noemen gewone kerkleden. Mannen en vrouwen. Ouden en jongen.

We lezen immers verder in ons hoofdstuk dan ook, dat het gehele huis, waarin zij gezeten waren, werd vervuld (dat is de totaliteit der gemeente) en dat de tongen als van vuur zich zetten op een ieder van hen (dat is de persoonlijke verkrijging).

Wat houdt dat in?

Wel, broeders en zusters, dat houdt in, dat de kerk in haar geheel, maar ook elk lid van de kerk, door de verhoogde Heiland (Hij is het immers, Die dit Pinksterwerk verricht heeft) door de verhoogde Heiland rijk werd begenadigd en bevoorrecht, maar tegelijk ook door Hem verantwoordelijk werd gesteld voor de gang van zaken in de kerk en voor het werk der kerk en de voortgang van dat werk in de wereld. Wij, leden der kerk, kijken wel eens op elkaar. En we vinden dan vaak, dat deze of gene van onze broeders en

zusters wel wat meer zouden kunnen en moeten doen, of dat de ambtsdragers zich wat meer zouden moeten inspannen.

Maar wat denken wij van ons zelf? Doet u, broeders en zusters, wat uw roeping is? Het is helaas vaak zo in de kerk van de Heere, dat door betrekkelijk maar enkelen het werk verricht wordt. En dat maar al te spoedig wordt gedacht of althans gezegd: dat kan ik niet,, om maar te zwijgen van hen die zeggen: dat wil ik niet.

Allen. Daarvan spreekt het Pinksterfeest. Allen.

Zich van zijn taak ontdoen, zijn verantwoordelijkheid op anderen afschuiven is wel gemakkelijk, getuigt mogelijk ook van gemakzucht, maar het strijdt, het gaat in tegen de gave en de Geest van Pinksteren.

Dat is eigen verantwoordelijkheid verwaarlozen, eigen roeping verzaken, eigen taak wegschuiven, eigen rijkdom verachten.

Allen. Dat bent u, broeders en zusters. U leden van Christus kerk. U, allen en een iegelijk.

Wij spreken nog al eens van (en belijden het ook in de Nederlandse Geloofsbelijdenis) het ambt der gelovigen. Wij moeten daarbij niet denken aan iets heel bijzonders. Als aan een ambt, dat zo nu en dan functioneert, bijv. in tijden als de kerk in verval geraakt, en als de officiële ambtsdragers hun taak om de gemeente bij het Woord te houden, niet verstaan of verwaarlozen. Zoals dat geschiedt in dagen van reformatie en wederkeer.

Zeker, dat hoort er ook bij. Dat is zelfs een voornaam onderdeel van het ambt der gelovigen.

Maar dat ambt houdt veel meer in. Dat ambt is er altijd en werkt altijd en roept ons altijd op tot waakzaamheid en ijver in des Heeren dienst. In gezin en school bij de opvoeding der kinderen. In arbeid op politiek en sociaal gebied. Ja, overal, waar wij van de Heere een taak en plaats ontvangen hebben.

Dat ambt is er altijd en overal. Waarom? Omdat de Heilige Geest er altijd en overal is.

Omdat wij door Hem gedreven worden, om waar we zijn en wat we doen voor de Heere te leven. - Allen. - Ouden en jongen. Mannen en vrouwen. Ouders en kinderen. Zieken en gezonden. Sterken en zwakken. Rijken en armen. Geletterden en eenvoudigen.

Allen. Niemand uitgezonderd. Niemand achteruitgezet. Niemand zonder verantwoordelijkheid. Ieder een bepaalde plaats in het geheel. Allen leden van één lichaam, het lichaam van onze Heere Jezus Christus.

Zo kon de kerk vooruit. Als een leger, welgeoefend en welbewapend voor de strijd. Verenigd onder de grote Koning tegen Zijn en onze vijanden. Als een enig man optrekken, voorwaarts gaan en overwinnen.

Het Pinksterfeest is ook het feest van de eenheid der kerk. Daarom doet het pijn - ook op dat Pinksterfeest - dat er velen zijn, die met ons de Heere Jezus liefhebben, doch niet met ons optrekken, of zelfs zich tegen ons stellen. Daarom past ons ook heden de bede: breng, Heer, al Uw gevangenen weder. Zie verder op Uw erfdeel neder. Versterk ons als de watervloed, die 't Zuiderland herleven doet.

En moge de Heere door Zijn Geest ook ons meer en meer leren om kerk te zijn en kerk te blijven.

In enigheid van het ware geloof. Als de gemeenschap der heiligen.

Amen.